

Veiligheidsbeleidsplan

Omgaan met elkaar en sociale veiligheid op school

IKC De Wielen augustus 2022

Inhoud

1. Inleiding
2. Uitgangspunten
3. Preventief beleid
4. Registratiebeleid
5. Curatief beleid
6. Schoolafspraken over veiligheid
7. Klachtenregeling
8. Overige zaken die bijdragen aan de veiligheid van leerlingen, ouders en personeelsleden

Bijlage:

1. Gedragsprotocol
2. Sociale Veiligheid Protocol Kanjertraining
3. Incidentenregistratie
4. Logboek leerling
5. Ongevallenmeldingsformulier arbeidsinspectie
6. Ontruimingsplan
7. Protocol meldcode
8. Omgaan met elkaar

1. Inleiding

Medewerkers van IKC De Wielen vinden het van groot belang dat kinderen zich op onze school thuis voelen. We streven naar een prettige, ontspannen en open sfeer, waarin kinderen zich gerespecteerd voelen en ervaren dat iedereen, ongeacht capaciteiten en vaardigheden, zich gehoord en gezien voelt.

Een dergelijke sfeer, ook wel pedagogisch klimaat genoemd, vormt een basisvoorwaarde voor het bereiken van goede onderwijsresultaten en een positieve ontwikkeling bij kinderen. Belangrijk kenmerk binnen dit pedagogisch klimaat is een kindvriendelijke onderwijsomgeving, waarbij een gevoel van veiligheid en geborgenheid bij kinderen de grondslag vormt.

Het komt voor dat ouder(s)/verzorger(s) en school over bepaalde zaken van mening verschillen. Op ons IKC willen directie, leerkrachten en pedagogisch medewerkers met respect voor elkaars opvattingen zoeken naar een oplossing. We gaan er van uit dat dit voor ouder(s)/verzorger(s) net zo vanzelfsprekend is. Vandaar dat hoor en wederhoor van groot belang is binnen ons IKC. Het is belangrijk dat ouder(s)/verzorger(s) op een goede en eerlijke wijze in gesprek blijven met de leerkrachten over hun opvattingen betreffende hun kind.

1.1 Doel

Het doel van het veiligheidbeleidsplan is om de dreigingen te minimaliseren die de schooldoelstellingen nadelig beïnvloeden

Deze doelstelling wordt bereikt door de veiligheid van alle bij de school betrokkenen zo goed mogelijk te bevorderen en zo mogelijk alle vormen van AG&SI (Agressie, geweld en seksuele intimidatie) binnen de school en/of schooltijd/opvangtijd te voorkomen. Daar waar zich incidenten voordoen worden adequate maatregelen getroffen om escalatie te beperken of te voorkomen.

Dit veiligheidbeleidsplan zal betrekking hebben op alle werknemers, leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) en is voornamelijk gericht op:

- Preventie van AG&SI
- Het optreden bij AG&SI
- Het afhandelen van incidenten m.b.t. AG&SI

Op IKC De Wielen willen wij veiligheid en het gevoel van veiligheid maximaal waarborgen.

2. Uitgangspunten

Voor het opstellen van dit veiligheidbeleidsplan zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Onze visie, schooldoelstellingen en principes vanuit de Kanjertraining
- Voldoen aan wet- en regelgeving (Arbowet artikel 1, lid e en f: artikel 4, lid 2 en de Wet op Primair Onderwijs, artikel 4a en 5a)

Wat zijn voor ons belangrijke waarden?

- Respect
- Veiligheid
- Verantwoordelijkheid
- Vertrouwen
- Openheid
- Betrokkenheid

2.1 Visie

Alle kinderen zijn uniek en gelijkwaardig, maar niet gelijk. Kinderen ontwikkelen zich verschillend. Wij begeleiden kinderen bij het leren en bij het omgaan met leeftijdsgenoten en volwassenen. Daarbij hanteren we een duidelijke structuur, vaste regels en afspraken en een pedagogisch klimaat gebaseerd op de basisbehoeften van een kind.

2.2 Schooldoelstellingen

Wat zijn voor ons belangrijke doelen?

- **Relatie:** de school creëert een sfeer van acceptatie en vertrouwen. Daarbij is een persoonlijk relatie met de leerkracht, veiligheid en geborgenheid van belang. Kinderen gaan beter presteren als ze zich veilig en gewaardeerd voelen. Kinderen hebben respect voor zichzelf en voor anderen, waaronder andere overtuigingen en belevingen.
- **Competentie:** we creëren situaties waardoor de kinderen plezier in het schoolgaan, in het leren, in het samenwerken en in het samenspel hebben. We laten ze ervaren dat ze iets kunnen en daarvoor gewaardeerd worden. We sluiten nauw aan bij hun mogelijkheden en zoeken met het kind naar de zone van naaste ontwikkeling. Een uitdagende leeromgeving is hiervoor erg belangrijk.
- **Autonomie:** we nemen kinderen serieus, accepteren ze zoals ze zijn en hechten veel waarde aan het zelfstandig kunnen functioneren. Kinderen leren niet alleen op school, maar ook thuis in het gezin en in hun directe omgeving. We leren kinderen zelf beslissingen nemen en hierop te reflecteren. We leren kinderen ook dat problemen opgelost kunnen worden.

2.3 Principes vanuit de kanjertraining

De Kanjertraining richt zich op de belangrijkste waarden binnen de opvoeding van kinderen. Het gaat erom dat het kind leert een goed mens voor zichzelf en de ander te zijn. School en ouders hebben een belangrijke taak om kinderen te leren leren. Naast voorbeeldgedrag geven is het belangrijk het kind te stimuleren om dit gedrag over te nemen.

De Kanjertraining gaat uit van de volgende 5 regels:

1. We vertrouwen elkaar.
2. We helpen elkaar.
3. Niemand speelt de baas.
4. Niemand lacht uit.
5. Niemand doet zielig.

Het hoofddoel van de Kanjertraining is dat we de sfeer op school goed houden, positief met elkaar omgaan en waar nodig verbetering aanbrengen.

Subdoelen zijn:

- Bevorderen van vertrouwen en veiligheid in de groep.
- Versterken van sociale vaardigheden.
- Beheersen van verschillende oplossingsstrategieën in conflicten.
- Bewustworden van eigenheid.
- Verantwoordelijkheid nemen.
- Bevorderen van actief burgerschap en integratie.

Kanjertypes

In de lessen gaat het vooral om het gedrag van de leerling in verschillende situaties. Er zijn kinderen waarbij niet wenselijk gedrag soms de overhand heeft. Het doel is om dit tijdens de lessen om te buigen in positief gedrag. We maken daarbij gebruik van vier gedragstypen.

Gedragstype tijger (witte pet)

Dit gedrag kenmerkt zich door rustig en zelfverzekerd gedrag. De kanjer gedraagt zich zoals werkelijk bij de persoon past. De Kanjer denkt goed over zichzelf en de ander. Hij durft op een respectvolle manier zijn mening te geven. Hij is behulpzaam en te vertrouwen.

Gedragstype vlerk (zwarte pet)

Dit gedrag uit zich vaak op een negatieve manier in de vorm van intimidatie, manipulatie, het aanjagen

van angst en uiten van bedreigingen. Wie dit gedrag vertoont zoekt vaak conflicten op.

Gedragstype aap (rode pet)

Dit gedrag kenmerkt zich door de opvatting: 'Het moet leuk zijn en je hoort er pas bij als je leuk gevonden wordt'. Dit gedrag is vaak zichtbaar als onverantwoord en clownesk gedrag. De grappen en grollen verhullen vaak onzekere gevoelens. De rode pet is veelal de meeloper en aanmoediger van de zwarte pet.

Gedragstype konijn (gele pet)

Dit gedrag staat symbool voor faalangstige en verlegen kinderen. Dit kind heeft geen weerwoord op het grensoverschrijdend gedrag van de zwarte en rode petten. Deze kinderen hebben vaak een onzeker gevoel en uiten dit door niets te zeggen, huilen of zich terugtrekken.

3. Preventief beleid

Preventief beleid houdt in dat er maatregelen worden genomen om AG&SI te voorkomen. Hiertoe worden de volgende activiteiten ondernomen:

- Bij het onderzoek en opstellen van concrete beleidsvoornemens wordt gebruik gemaakt van diverse instrumenten die in het onderwijs zijn ontwikkeld. Zo wordt het welzijn van de kinderen, ouders en verzorgers en werknemers onderzocht met de volgende middelen:
 - Vanuit de Kanjertraining:**
 - Sociogram groep 3 t/m 8 (2 keer per jaar)
 - Leerkrachtvragenlijst groep 1 t/m 8 (2 keer per jaar)
 - Leerlingvragenlijst groep 5 t/m 8 (2 keer per jaar)
 - Sociale veiligheidlijst groep 5 t/m 8 (1 keer per jaar)
 - Van alle vragenlijsten worden analyses gemaakt op groepsniveau en schoolniveau.
 - Vanuit VenstersPO**
 - Oudervragenlijst (1 keer per jaar)
 - Personeelsvragenlijst (1 keer per jaar)
 - Van alle vragenlijsten worden analyses gemaakt op schoolniveau.
- Er vindt een analyse van de geregistreerde incidenten plaats.
- Er is een gedragsprotocol (bijlage 1) en een anti-pestprotocol vanuit de kanjertraining aanwezig (bijlage 2).
- Personeel, leerlingen en ouders worden geïnformeerd over geldende gedragsregels, het beleidsplan, protocollen e.d.
- Door de leraren worden de gedragsregels met de leerlingen besproken.
- In het leerstofaanbod wordt op systematische wijze aandacht besteed aan het welbevinden van de leerlingen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de methode: De Kanjertraining.
- Gesignaleerd opvallend gedrag bij leerlingen wordt in overleg met de IB-er opgepakt, in de vorm van observatie en advies.

4. Registratiebeleid

Om te kunnen sturen, evalueren en bijstellen zorgt de school voor een nauwkeurige registratie en administratie betreffende AG&SI. Hiervoor maakt de school gebruik van de volgende formulieren:

- Formulieren incidentenregistratie (zie bijlage 3)
- Ongevallen meldingsformulier arbeidsinspectie (zie bijlage 4)

5. Curatief beleid

Om adequaat te kunnen handelen naar aanleiding van incidenten zijn de volgende draaiboeken en protocollen opgesteld:

- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (zie bijlage 5)
- Procedure "omgaan met elkaar", stappenplan voor toelating, interventies, schorsing en verwijdering leerlingen (zie bijlage 6)

Schorsing van personeel vindt plaats volgens, in overeenstemming met de geldende CAO PO.

6. Schoolafspraken over veiligheid

Elke school kent zijn eigen regels. Het gaat hierbij om afspraken waaraan leerlingen, ouders en medewerkers zich moeten houden, zodat we op een plezierige wijze met elkaar om kunnen gaan en incidenten en vervelende situaties kunnen worden voorkomen. De schoolafspraken zijn verdeeld in schoolregels, pleinafspraken en groepsregels. Groepsregels zijn hieronder niet beschreven, omdat die per groep kunnen verschillen, waarbij de schoolregels in acht worden genomen.

6.1 Schoolregels

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We maken geen gebruik van onze macht.
- Discriminatie wegens godsdienst, huidskleur, geslacht of op welke grond dan ook is niet toegestaan.
- We vallen een ander niet fysiek en/of psychisch lastig, bedreigen een ander niet.
- We vernielen geen eigendommen van een ander.
- We pakken geen spullen af van een ander.
- We dringen onze mening niet op aan een ander.
- We houden ons aan de omgangsvormen en zien erop toe dat deze normen door iedereen binnen de school worden nageleefd.
- Vinden we oplossingen voor problemen, waarbij alle partijen zich prettig voelen (win-win).

6.2 Plein- en tuinafspraken

De pleinwacht draagt altijd de Kanjertrainingsmileyposter ketting.

Pauze 10.00 – 10.15 uur:

- De groepen 3, 4 en 5 spelen op het 'grote plein' of bewegen rustig in tuin (tot en met de eerste bult).

Pauze 10.20 – 10.35 uur:

- De groepen 6, 7 en 8 spelen op het 'grote plein' of bewegen rustig in tuin (tot en met eerste bult).

Pauze 12.00 en 12.15 uur:

- Bel 12.15 uur: de groepen 3, 4 en 5 verzamelen bij de eigen groep op verschillende plekken buiten.
- Op teken van de pleinwacht gaan de groepen naar binnen.

Pauze 12.20 en 12.35 uur:

- Bel 12.35 uur: de groepen 6, 7 en 8 verzamelen bij de eigen groep op verschillende plekken buiten.
- Op teken van de pleinwacht gaan de groepen naar binnen.

Tuin

- Wandelen over de paden (niet langs de ramen) met respect voor de tuin.
- De materialen in de tuin zijn om naar te kijken.
- De tuin is een rustplek/verwonderplek.

Grote Plein (+ pannakooi)

- Skeeleren mag: alleen met bescherming
- In de 10 - en 12 uur pauze ligt er materiaal op het plein. De containers worden naar buiten gereden.
- We spelen op de stenen, dus niet in de bosjes.
- Volgens rooster voetballen in de pannakooi. Leerlingen klimmen niet op het muurtje en vragen of ze een bal buiten de panna op mogen halen.
- Lopen met de fiets op het plein.
- In pauze naar binnen? Vragen aan de pleinwacht.
- Op het plein mag je rennen en tikkertje doen.

'Kleuterplein':

- Spelen op het plein, niet in de fietsenstalling en moestuin.
- De grijze open stenen gebruiken we niet om in te klimmen.
- Zand blijft in de zandbak.
- De bakken met schepjes/vormpjes blijven naast de deur van het Materialen hok staan.
- Er mag 1 kind op de fiets. Alleen kinderen van groep 1 en 2.
- Steppen en het fietsje zonder zijwielen leggen we rustig neer.
- Ben je alleen met je eigen groep op het plein dan mogen Kinderen gebruik maken van hun eigen fiets.
- Glijbaan gebruiken we om van boven naar onder te glijden.
- We doen geen kleden/matten op de glijbaan.
- Planken gebruiken we alleen om een winkeltje/huisje te maken.
- Stoeptegels doen we op de stoeptegels.
- Materiaal opruimen:

- Zandbak spullen in de juiste bakken sorteren.
- Fietsen achteruit in het hok parkeren.

Voor en direct na schooltijd:

- Geen ballen op het plein.
- Niet fietsen op het plein.

Veld:

- De groepen 6,7 en 8 mogen naar het veld, eigen leerkracht gaat mee.

6.3 Toezicht

Alle personeelsleden (leerkrachten, IB-er, directie, conciërge en pedagogisch medewerkers) zijn betrokken in het toezicht op het gedrag van de kinderen gedurende schooltijd. Bij misdragingen van de leerling kan elk personeelslid dit corrigeren. Dit wordt doorgaans gemeld bij de groepsleerkracht. Deze kan in voorkomende gevallen contact opnemen met de ouder(s)/verzorger(s). Ook wordt bij opvallend gedrag een aantekening gemaakt in het persoonlijke logboek van de betreffende leerling.

6.4 Omgaan met moderne communicatiemiddelen

6.4.1. E-mail en internet gebruik

- Internet wordt gebruikt voor opbouwende educatieve doeleinden.
- De leerkracht is bekend met de sites die kinderen bezoeken op internet.
- Er worden geen sites bekeken die niet aan de fatsoensnormen voldoen.
- Regels en wetten met betrekking tot copyright worden in acht genomen.
- Leerlingen mogen met toestemming van de leraar "vrij" op internet, bijv. om iets over een onderwerp op te zoeken.
- Het is niet toegestaan schade aan de school (ook imago schade) en aan derden toe te brengen.

De software die in ontwikkeling is verwijst meer en meer naar internetsites voor aanvullend, actueel of alternatief materiaal. Internetactiviteiten worden hiermee steeds meer onderdeel van de methodes en leergangen.

De software bij de methodes kan in de toekomst door kinderen ook via internet benaderd worden.

Daarom worden met de leerlingen een aantal gedragsafspraken gemaakt:

- Zonder toestemming van de leerkracht wordt geen persoonlijke informatie doorgegeven op internet: namen, adressen, telefoonnummers, emailgegevens.
- Vertel het je leerkracht meteen als je informatie tegenkomt waardoor je je niet prettig voelt of waarvan je weet dat het niet hoort.
- Spreek van tevoren met je leerkracht af wat je op internet wilt gaan doen.
- **Bij twijfel: altijd overleg met de leerkracht.**

Indien er tegen één of meerdere leerlingen sprake is van redelijke verdenking of vermoeden van een ongeoorloofde handeling in de zin van dit protocol, dan zal in eerst instantie de leraar de leerling (en) aanspreken. Als de redelijke verdenking of het vermoeden wordt bevestigd, dan worden de ouders en de directie hiervan op de hoogte gesteld door de leerkracht. Bij herhaling van ongeoorloofde handelingen in de zin van dit protocol, wordt de leerling voor onbepaalde tijd uitgesloten van het gebruik van internet.

Ouders worden hierover geïnformeerd door de leerkracht, waarbij er met de ouders afspraken worden gemaakt over het vervolg. Mede naar aanleiding van deze afspraken bepaalt de leerkracht of en op welk moment de leerling(en) weer gebruik kunnen maken van het internetsysteem van de school.

6.4.3 Gebruik van mobiele telefoons

In deze tijd van mobiel bereikbaar zijn hebben ook veel (oudere) kinderen een eigen telefoon en/of smartwatch. In de groep worden afspraken gemaakt over het gebruik ervan. Het meebrengen van deze communicatiemiddelen is te allen tijde op eifgen risico.

Via het nummer van school is elk kind in geval van nood, bereikbaar.

Het nummer van school is: **058-2675300**.

Leraren laten "gepast" telefoongebruik zien.

Hierbij geldt dat de voortgang van de lessen niet in het gedrang mogen komen.

6.4.4 Website

IKC De Wielen heeft een eigen website: www.ikc-dewielen.nl

De directie is verantwoordelijk voor de inhoud van de website en het ouderportaal.

Ouder(s)/verzorger(s) die bezwaar hebben tegen het plaatsen van een foto van hun kind op het portaal, website van de school en/of social media kunnen dit aangeven in het ouderportaal.

6.5 Verkeers- en vervoersafspraken

- Wij promoten het om lopend naar school te komen. Leerlingen die op de fiets komen, zetten deze in het fietsenrek. We fietsen niet op het schoolplein.
- Wij verzoeken iedereen om de auto's in de daarvoor bestemde parkeerplekken en -terreinen te plaatsen. Vanaf groep 3 adviseren we de ouder(s)/verzorger(s) om gebruik te maken van de tút en derút zone naast de school.
- Voor vervoer van leerlingen onder schooltijd hanteren wij de regels zoals gesteld door VNN. Dta betekent o.a. dat stoelverhogers worden gebruikt bij kinderen onder de 1.40 m. Alle kinderen moeten in de auto een gordel om, dus niet meer leerlingen vervoeren dan het aanwezige aantal gordels in de auto.

7 Klachtenregeling

Waar gewerkt wordt, worden weleens fouten gemaakt. Dat is op een school niet anders. Ouders zijn welkom bij de groepsleerkracht om dergelijke zaken te bespreken en samen naar een goede oplossing te zoeken. Ze kunnen ook hun vragen, problemen, klachten over het onderwijs, de aanpak van de kinderen of andere zaken voorleggen aan de directeur. Deze zal het probleem met alle betrokkenen bespreken en zoeken naar een oplossing. Als een klacht niet op schoolniveau kan worden opgelost, kan de contactpersoon van de school (in de schoolgids staat vermeld welke leraar dit is) ouders informeren hoe om te gaan met een klacht en zo goed mogelijk doorverwijzen naar de juiste persoon of instantie. Een stap verder kan contact worden opgenomen met één van de onafhankelijke, door het bestuur

benoemde, vertrouwenspersonen. De klachtencommissie adviseert het bevoegd gezag. De afhandeling van de klachten is vastgelegd in de klachtenregeling van Proloog, deze is te vinden op www.proloog.nl

8. Overige zaken die bijdragen aan de veiligheid van leerlingen, ouders en personeelsleden

8.1 Ontruimingsplan

In ieder gebouw, dus ook in het schoolgebouw van IKC De Wielen, kunnen zich situaties voordoen die het noodzakelijk maken dat leerlingen, ouders, personeel en overige aanwezigen het gebouw zo snel mogelijk moeten verlaten. Hierbij kan gedacht worden aan brand, wateroverlast, stormschade, bommelding, gaslekkage en in andere voorkomende gevallen. Hiervoor is naast de genomen preventiemaatregelen een ontruimingsplan nodig (zie bijlage 7). Door middel van instructie en jaarlijks minimaal één aangekondigde en één onaangekondigde oefening zal dit ontruimingsplan aan de praktijk getoetst en zo nodig worden bijgesteld.

- Het ontruimingsplan is bekend bij alle personeelsleden.
- In elke ruimte hangt een calamiteitenmap met o.a. een vluchtroute en actuele lln. lijst.
- De BHV'ers kennen hun taak/rol bij ontruiming.

8.2 Bedrijfshulpverlening

In de school zijn BHV'ers. Zij geven aanwijzingen aan het personeel en kinderen bij calamiteiten, totdat de hulpdiensten zijn gearriveerd en de situatie wordt overgedragen. Aanwijzingen van de BHV'ers dienen door alle gebruikers van het gebouw opgevolgd te worden. De BHV'ers kunnen noodzakelijke eerste hulp verrichten bij ongevallen. Zij controleren meerdere keren per jaar de verbanddozen en zorgen voor aanvulling. De BHV-ers hebben een BHV diploma en worden regelmatig getraind.

Op advies van de BHV'er kan de huisarts worden ingeschakeld.

NB. Op school zijn in ieder geval 2 leerkrachten die in het bezit zijn van een geldig EHBO-diploma.

De scholing van BHV'ers en EHBO-ers vindt jaarlijks plaats. Dit wordt vanaf schooljaar 2015-2016 centraal aangestuurd (Proloog).

8.3 Contacten met externe organisaties

In het belang van de veiligheid van de kinderen en ouders kan de school contact hebben met instanties die hulp kunnen bieden aan de leerling en/of bij de thuissituatie. Hierbij kan gedacht worden aan de GGD, Bureau Jeugd Zorg, Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK), schoolmaatschappelijk werk, schoolarts, GGZ, leerplichtambtenaar etc.

8.4 Verzekeringen

Proloog heeft een verzekering afgesloten voor leerlingen, onderwijspersoneel en medewerkers, waaronder ouders/verzorgers, die in opdracht van de school activiteiten t.b.v. de school verrichten. Het

gaat om een ongevallen-, reis- en aansprakelijkheidsverzekering.

8.5 Toelating, interventies, schorsing en verwijdering

Als alle maatregelen op school geen succes meer hebben dan komt op enig moment, het niet omstreden middel “verwijdering van de leerling” aan de orde.

De mogelijkheid om leerplichtige kinderen definitief van school te verwijderen is in de huidige regelgeving aan voorwaarden gebonden en in de praktijk zeer beperkt. (Zie hiervoor bijlage 7).

8.6 Arbeidsinspectie

De directie kan, afgezien van de wettelijke verplichtingen, ter zake- besluiten om de arbeidsinspectie in te schakelen. Melding bij de Arbeidsinspectie dient in ieder geval plaats te vinden indien er sprake is van een ernstig ongeval (definitie ernstig ongeval: indien iemand lichamelijk en/of geestelijk schade aan de gezondheid heeft opgelopen die binnen 24 uur na het ongeval leidt tot opname in een ziekenhuis ter observatie of behandeling, dan wel naar een redelijk oordeel blijvend zal zijn; Artikel 9.1 Arbowet)

8.7 Onderwijsinspectie

Klachten ove seksueel misbruik, seksuele intimidatie, ernstig fysiek of geestelijk geweld worden gemeld bij de vertrouwensinspecteurs. Het centrale meldpunt is: 0900-1113111

Bijlage 1

Gedragsprotocol

IKC De Wielen Augustus 2022

IKC De Wielen werkt met de Kanjertraining

Een veilige leer- en leefomgeving voor alle partijen is voor ons funamenteel.

Met de Kanjertraining is er een beredeneerd aanbod sociaal emotionele ontwikkeling door de hele school.

Hoe zien wij de mens en de samenleving?

- Ieder mens is een uniek persoon in aanleg, interesses, karakter, enz;
- Ieder mens heeft zijn eigen kwaliteiten;
- Ieder mens leert iedere dag en ontwikkelt zich gaandeweg;
- Ieder mens heeft ander mensen nodig om zich te kunnen ontwikkelen;
- Ieder mens heeft ruimte, veiligheid en vertrouwen nodig om zich te ontwikkelen;
- Onze samenleving is multicultureel, pluriform en kent sociale verschillen;
- Onze samenleving verandert voortdurend.

Wat zijn voor ons belangrijke waarden en normen?

- Respect;
- Veiligheid;
- Verantwoordelijkheid;
- Vertrouwen;
- Openheid;
- Betrokkenheid;
- Professionaliteit.

Wat zijn voor ons belangrijke doelen?

- Wij willen een (stimulerende) leeromgeving bieden waarin iedereen zich prettig en veilig voelt en waar we plezier hebben, zodat optimale (leer)resultaten worden behaald.
- In die stimulerende omgeving vindt het leren van en met elkaar plaats. Wij willen dat de leerlingen zich hier kunnen ontwikkelen tot zelfstandige, evenwichtige, sociale mensen die vol vertrouwen de wereld tegemoet gaan.
- Wij willen hiervoor een veilig en respectvol schoolklimaat waarin we de saamhorigheid bevorderen alsook de individuele ontwikkeling van kinderen en volwassenen.

Sociale veiligheid

Om de sociale veiligheid op school te waarborgen heeft de school gekozen voor het programma van de Kanjertraining. Er is juist voor dit programma gekozen omdat het programma:

- Preventieve maatregelen biedt om het gevoel van onveiligheid te voorkomen;
- Inzicht geeft in het veiligheidsgevoel van kinderen met analyse-instrumenten.
- De veiligheid van leerkrachten en ouders/verzorgers wordt getoetst middel vragenlijsten uit VenstersPO.

Doelstellingen van kanjertraining zijn:

- Verandering van de schoolcultuur in de richting van een democratische gemeenschap;
- Vergroting van de sociale competentie, met name vaardigheden in conflictoplossingen bij leerlingen, personeel en ouders;
- Vergroting van de verantwoordelijkheid van kinderen;
- Minder conflicten en minder ordeverstoringen;
- Verbetering van het groepsklimaat; betere relaties binnen de groep.

Onaanvaardbaar en antisociaal gedrag

Een conflict, een misverstand, een kleine misrekening, een plagerijtje, een vergissing, ze komen op elke school, dus ook op KC de Wielen, voor. In veel van dergelijke gevallen kunnen kinderen zelfstandig tot een oplossing komen. In andere gevallen is de assistentie van een 'maatje' of als dat niet lukt de leerkracht nodig. Met een gesprek middels conflicthantering vanuit de Kanjertraining kan een uiteindelijke win-win oplossing worden bewerkstelligd. In de regel worden de meeste problemen op deze manier opgelost. Het kan echter voorkomen dat een probleem hardnekkiger of ernstiger is. Dan is meer gerichte aandacht noodzakelijk. Het is daarom gewenst, dat het voor alle partijen inzichtelijk is wat onder onaanvaardbaar en antisociaal gedrag wordt verstaan en welke stappen worden genomen om tot gedragsverbetering te komen. Dit wordt beschreven in het protocol onaanvaardbaar en antisociaal gedrag wat onderdeel is van dit gedragsprotocol Pesten valt ook onder onaanvaardbaar en antisociaal gedrag. Hiervoor hanteren wij het pestprotocol uit de kanjertraining (zie bijlage 2).

Protocol bij onaanvaardbaar en antisociaal gedrag

Onder onaanvaardbaar gedrag verstaan wij over het algemeen gedrag dat niet in overeenstemming is met de visie/missie van onze school.

Concreet zie wij het volgende gedrag als onaanvaardbaar of antisociaal:

- Fysiek geweld
- Brutaal gedrag
- Niet houden aan de regels
- Moedwillig vernielen of stelen van spullen
- Pesten/uitschelden
- Weigeren
- Wangedrag bijvoorbeeld in de pauze of tijdens excursies
- Het zonder toestemming verlaten van het schoolterrein onder schooltijd
- Incidenten buiten schooltijd en/of tijdens de tussenschoolse opvang.

Alle partijen hebben een verantwoordelijkheid voor het bevorderen en handhaven van een goede sfeer op de school. Daarom wordt van de partijen verwacht zich aan de volgende regels te houden:

- Een iedere heeft het recht en de plicht onaanvaardbaar en anti-sociaal gedrag te melden bij de leraar, de IB-er (pestcoördinator) of de directeur.
- Alle leraren zijn verplicht tot het serieus nemen van klachten en het nemen van stappen
- Ouders en kinderen verplichten zich tot het geven van eerlijke informatie, het overleg met de leraren/ de directeur/de IB-er en het ondersteunen van de aanpak van de school (beschreven in het stappenplan) bij het oplossen van problemen.
- Eenieder dient te waken over de grenzen van zijn bevoegdheden: het is niet toegestaan dat ouders of derden op school komen om eigenhandig problemen op te lossen.
- Het gedragsprotocol zal om de twee jaar worden geëvalueerd en bijgesteld.

Om welk grensoverschrijdend gedrag van leerlingen gaat het?

Het bepalen van het grensoverschrijdend gedrag van de leerling is afhankelijk van de beoordeling van de leraar, de frequentie en het soort gedrag.

Nablijven/huiswerk

Als een leerling vanwege zijn/haar gedrag het opgedragen werk niet heeft kunnen maken, dan wordt de leerling gevraagd dit tijdens de pauze of na schooltijd te maken. Soms kan dit werk, in overleg met de ouders, thuis worden gedaan.

Incidenten buiten schooltijd

Hoewel de school geen verantwoordelijkheid draagt voor wangedrag/ incidenten van leerlingen buiten de schooluren, kan het belangrijk zijn hier de school van op de hoogte te stellen.

Bijlage 2 Sociale Veiligheid Protocol Kanjertraining

IKC De Wielen hanteert het sociale veiligheid protocol vanuit de Kanjertraining.

Sociale Veiligheid Protocol Kanjertraining

Dit protocol is geformuleerd vanuit de wij-vorm van school en ouders. Dat betekent dat u als school dit protocol als voorbeeld kan gebruiken voor uw veiligheidsbeleid.

U vindt in dit document de onderdelen:

Doelen, De uitgangspunten, Wat doen we preventief en hoe doen we dat en Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

Doelen

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, kanjer-/anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

De uitgangspunten

School is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als leerlingen zich veilig voelen op school.

De visie en levenshouding van de Kanjertraining vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

1. We willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord.

Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. We geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
- Indien zich een probleem voor doet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Wat doen we preventief en hoe doen we dat?

Inhoud Kanjertraining

We bespreken en oefenen met gedrag door middel van de volgende materialen. Deze zijn van toepassing op de kinderen, maar net zo goed op ons als volwassenen. Omdat kinderen gedrag van ons nadoen, is het van belang dat wij (ouders en het team) het goede voorbeeld geven.

De petten

Om in gesprek te gaan over gedrag maken we vanuit de Kanjertraining gebruik van petjes met vier verschillende kleuren. Wanneer zich een probleem of stressvolle situatie voordoet hebben we een keuze om verschillend te reageren. We maken kinderen bewust van hun gedrag en oefenen met nieuw gedrag. Kinderen kunnen zo leren kiezen voor gedrag dat bij hen past en dat prettig is voor henzelf en de ander.

Wanneer je doet als een kanjer, of als de witte pet, dan doe je als jezelf, je bent te vertrouwen en durft ook anderen te vertrouwen. Je toont respect voor jezelf en de ander. Jezelf zijn betekent ook: vervul de rol die bij je past. Dus moeder: wees moeder. Leerkracht: wees leerkracht. Je bent geen vriendje van het kind. En laat het kind ook kind zijn. Als we allemaal als onszelf doen, vanuit vertrouwen, kunnen we toch heel verschillend doen, ook in verschillende situaties.	 De witte pet is de pet van vertrouwen en jezelf zijn. Samen met de gele, rode en zwarte pet zie je dan...
Je kunt jezelf zijn in combinatie met de zwarte pet. De zwarte pet staat voor kracht. Dan reageer je op een prettig stoere manier. Je durft ruimte in te nemen. Je vertoont leiderschapsgedrag. Je geeft je grenzen aan. Je maakt plannetjes, toont initiatief. Zolang naast	

de zwarte pet ook de witte pet van het vertrouwen aanwezig is, is het gedrag prettig voor jezelf en de ander. Ouders en leerkrachten laten met de wit-zwarte pet positief leiderschap zien. Ze durven grenzen te stellen en duidelijk te zijn vanuit het vertrouwen dat de meeste mensen het goed bedoelen.	Wit en zwart • vertrouwen • duidelijk • doorzetter • leiderschap
De rode pet in combinatie met de witte pet staat voor humor. Je maakt grapjes die leuk zijn voor iedereen. Je doet optimistisch, vrolijk, relativerend, luchtig, handelt met levensvreugd. Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat je humor gebruikt in je opvoeding en speelt kunt zijn: je kunt spelen met kinderen en je kunt relativeren. Je toont optimisme en vrolijkheid.	Wit en rood • vertrouwen • vrolijk • humor • positief denken
Handelen we met de wit-gele pet, dan geven we ruimte aan de ander. We luisteren, zorgen, tonen interesse, zijn rustig en vriendelijk, bescheiden. Voor ouders en leerkrachten betekent dit dat we betrokkenheid tonen, luisteren naar kinderen en willen weten wat hun behoefte is. We tonen empathie.	Wit en geel • vertrouwen • vriendelijk • bescheiden • behulpzaam

Alle kleuren petten hebben hun valkuil wanneer de witte pet van vertrouwen wegvalt. Als we niet meer met vertrouwen naar elkaar of naar onszelf kijken, komen we terecht in wantrouwen. Bij de ene persoon of in de ene situatie uit dit zich in te krachtig gedrag (zwarte pet), bij een ander in te onderdanig angstig gedrag (gele pet) en bij een ander in clownesk meeloopgedrag (rode pet).

In klassen waar het vertrouwen wegvalt, ontstaat dit gedrag. De basis van vertrouwen moet dan weer worden teruggezet. Gelukkig blijken de meeste mensen dit graag te willen: we willen ons liever gedragen met witte pet dan zonder. We zijn 'de weg even kwijtgeraakt'.

Het gaat mis als je niet doet als jezelf

Het gaat mis als we niet meer onszelf zijn, dan valt de witte pet weg.
Je doet dan zo:

Ik **schop, sla, duw, pest.**

Ik maak vervelende grapjes, lach anderen uit
en doe mee met de zwarte pet.

Ik doe zielig, zeg niks, kijk naar de grond.

In het aanspreken van kinderen gebruiken we pettentaal. Voorbeelden hiervan: "Welke pet heb je nu op? Hoe kun je de witte pet erbij opzetten?" "Ik zie een heleboel witte petten!" "Wil je te vertrouwen zijn? Doe dan als de witte pet." De pettentaal helpt ons om zonder oordeel het kind op zijn gedrag aan te spreken.

Let op: we koppelen nooit een pet aan een kind. De petten gaan over gedrag, en gedrag kun je veranderen. Een kind **doet** als een rode pet op een moment, en **is** de rode pet niet.

In rollenspelen gebruiken we de petten om te oefenen met gedrag.

Smileyposter

Leerlingen

Welk gedrag willen we wel en niet op school? Waar ligt de grens? De smileyposter geeft hier handvatten voor. Wij willen kinderen leren om rekening met elkaar te houden. Let dus een beetje op de gevoelens van de mensen om je heen. Check even of de ander zich nog goed voelt bij jouw gedrag. Andersom geldt ook: het is jouw verantwoordelijkheid om aan te geven wanneer je je ergens niet prettig bij voelt. De meeste mensen bedoelen het goed, maar het gaat wel eens mis. Je helpt de ander door je grens aan te geven: "Ik vind het vervelend als je ... doet. Wil je dat anders doen?"

Leerkrachten, ouders en directie

De smileyposter is ook van toepassing op de volwassenen rondom de leerlingen.

Wat mogen wij (school en ouders) van elkaar verwachten?

- Als we ons zorgen maken om een kind, dan overleggen we respectvol met de kinderen, ouders en de leerkracht. We geven elkaar feedback. Dat betekent dat we op het schoolplein of via internet niet slecht spreken over een ander: we gaan met die ander in gesprek. Kortom: We spreken met respect over en met elkaar.
- We zoeken een oplossing die goed is voor het kind, de klasgenoten, de ouders en de school.
- Soms bedoelt de ander iets goed, maar ervaar je het vervelend. We geven dan rustig onze grens, zodat de ander rekening met je kan houden.

Afsprakenposter

Als leidraad voor hoe wij op school met elkaar om willen gaan, gebruiken we de volgende vijf uitgangspunten van de Kanjertraining. Op school ziet u deze uitgangspunten op de kanjerafsprakenposters. De kleuren verwijzen naar de petten. Hieronder staan de posters zoals bedoeld voor de kleuters.

Motor en Benzine: alles wat aandacht krijgt, groeit

Leerlingen

Met de Kanjertraining leren we dat alles wat aandacht (benzine) krijgt groeit. Vervelend gedrag (motor) blijft doorgaan en krijgt status als kinderen meelachen en erbij staan. We maken kinderen bewust van de benzine die ze (vaak onbedoeld) geven aan gedrag dat niet prettig of storend is. Zo leren kinderen sociale verantwoordelijkheid te nemen en ervoor te kiezen om geen benzine te geven.

In onveilige klassen bekrachtigen kinderen elkaar in negatief, te stoer gedrag. Pas wanneer kinderen leren om geen benzine meer te geven, als de norm verandert, dan valt er geen winst (status, populariteit) meer te behalen met negatief gedrag.

Leerkracht

De leerkracht probeert in de klas benzine (aandacht) te geven aan positief gedrag. De leerkracht spreekt benzinegevers aan: "Geef maar geen benzine". Hierdoor krijgt negatief gedrag minder aandacht (benzine) van de leerkracht.

Ouders

Wat kunnen ouders thuis doen?

Bevraag uw kind eens of het benzine geeft in de klas. Soms klagen kinderen thuis over vervelend gedrag van een klasgenoot. Het komt geregeld voor dat kinderen onbedoeld zelf benzine blijken te geven aan dit gedrag. Dit kan door erom te lachen, door ernaar te kijken maar ook door te klagen ("oohhh, stil nou eens, nouou, hou nou op..."). Dit houdt onbedoeld het gedrag in stand.

Waar geeft u thuis benzine aan? Lacht u om storend gedrag van uw kind, dan zal uw kind hiermee doorgaan. Spreekt u alleen uw kind aan op negatief gedrag, dan zal uw kind daarmee aandacht vragen. Geef daarom veel complimenten en benoem dus gedrag wat u prettig vindt. Dan zal dat gedrag versterkt worden.

Wat doen we als het mis gaat en hoe doen we dat?

Gedoe hoort erbij en is leerzaam

Het is normaal dat kinderen af en toe 'last' hebben van elkaar. Dit gebeurt thuis en op school. Ze willen spelen met hetzelfde speelgoed, ze willen rustig werken terwijl een ander door de klas roept. Ze willen met hetzelfde kind spelen maar niet met elkaar. Kortom: er ontstaat gedoe. Dit zijn voor kinderen allemaal leermomenten. In het volwassen leven moeten wij immers ook leren omgaan met onze behoeftes en die van anderen. We zullen onze grenzen en wensen moeten aangeven.

Hoe leren we kinderen om te gaan met gedoe?

Fase 1: kind heeft last van een ander

Vuistregel van de Kanjertraining:

Jij zit in een klas met kinderen die te vertrouwen willen zijn. We leren kinderen om rustig aan te geven dat ze ergens last van hebben en te vragen of de ander wil stoppen.

Soms wordt een incident groter doordat kinderen het gedrag van een ander ervaren als pesten, en vervolgens agressief of klagerig reageren (richting klasgenoten, leerkracht, ouders). Klasgenoten, leerkrachten en ouders kunnen dit onbewust versterken, bijvoorbeeld door agressief gedrag goed te

keuren ("mep maar terug"), té veel medelijden te tonen of kwaad te spreken over het andere kind.
Tips voor leerkrachten en ouders:

- Ga na een conflict of gedoe geen rechter spelen om dader en slachtoffer te identificeren. Richt je op de toekomst: "Willen jullie het oplossen? Hoe zouden jullie dit de volgende keer anders kunnen doen?"
- Leer kinderen hoe je op een rustige, respectvolle manier zegt dat je last hebt van iemand. De woorden en toon moeten bij het kind zelf passen.
- Leer kinderen te stoppen met hun gedrag als een ander aangeeft er last van te hebben.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Hoe doet u als u last heeft van iemand in uw gezin, familie, vriendenkring, buurt? Welke gedragsvoorbeelden krijgen kinderen van u?
- Spreek met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.
- Bespreek met kinderen het verschil tussen plagen en pesten.
- Leer kinderen de intenties van anderen te interpreteren. Een kind kan iets als een grapje bedoelen, maar een ander kan het als beledigend opvatten. Leer kinderen om te checken hoe de ander het bedoelde.

Fase 2: het storende gedrag gaat door

Vuistregel van de Kanjertraining: een motor kan niets beginnen, als het geen benzine krijgt. Word dus niet boos, ga niet huilen, ga niet in discussie. Laat de klasgenoot die vervelend doet kletsen, en ga samen met een klasgenoot die je vertrouwt (maatje of buddy) iets anders doen. Als jij niet meer op het vervelende gedrag let, houdt het meestal vanzelf op. Gaat het toch door? Dan stap je naar een volwassene die kan helpen (juf, meester, pleinwacht, ouders).

Vaak blijft het bij een incident, en is er géén sprake van structureel pesten.

Tips voor leerkrachten en ouders:

- Leer kinderen weg te lopen bij vervelend gedrag, en steun te zoeken bij leeftijdsgenoten. Voor sommige kinderen is dit een oefening in zelfbeheersing.
- Geef hierin zelf het goede voorbeeld. Laat u zich bepalen door negatieve personen in uw leven? Of besteedt u energie aan positieve zaken?
- Leer kinderen om hulp te vragen bij een volwassene als vervelend gedrag doorgaat. Bespreek het verschil tussen klikken en om hulp vragen.
- Ook kinderen van wie u het misschien niet verwacht, kunnen doen als een rode of zwarte pet.
- Vraag kinderen of het de bedoeling was om de ander bang, verdrietig, boos te maken of pijn te doen. Laat kinderen zelf nadenken over een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
- Problemen tussen kinderen die zich op school voordoen, worden op school opgelost. School betreft indien nodig de ouders daarbij.
- Spreek, ook als zich problemen voordoen, met respect over andere kinderen, ouders en leerkrachten.

Fase 3: iemand wordt structureel lastiggevalen vanuit een machtspositie: pesten

Definitie pesten

Wanneer een kind of groepje in een machtsverhouding steeds opnieuw een ander kind blijft lastigvallen (psychisch, verbaal of fysiek), spreken we van pestproblematiek. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Het gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Pesten kan heel schadelijk zijn en daarom moeten we samen zorgen dat het snel stopt. Hierbij gaat het om duidelijk begrenzen van ongewenst gedrag (van alle partijen) en het herstellen van het vertrouwen. Omdat ieder pestgeval weer anders is, staan hieronder een aantal vuistregels die wij hanteren.

1. Denk aan alle rollen binnen het pesten.
 - a. Wij (het team en de ouders van het kind dat pest) keuren het pestgedrag af en er volgt een consequentie indien het doorgaat. Hierbij wordt pestgedrag omgebogen in positief en betrokken gedrag in de klas.
 - b. We leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en een positieve rol te spelen voor elkaar. We leren buitenstaanders (klasgenoten) het pestgedrag niet te bekrachtigen. Kinderen leren een goede vriend te zijn van de pester: help je vriend door hem weg te halen uit het pesten en met hem iets anders te gaan doen (anti-pestposter 2, in het digibordmateriaal). Als omstanders / buitenstaanders niet ingrijpen, stemmen ze impliciet in met pesten.
 - c. Kinderen die gepest worden oefenen om duidelijk hun grens aan te geven, geen benzine te geven, erbij weg te gaan en naar een maatje te gaan. Werkt het niet, dan ga je naar het aanwezige gezag.
 - d. Klasgenoten hebben allemaal maatjes. We leren kinderen hoe je een goed maatje kan zijn voor iemand die last heeft van een ander. Wees zelf te vertrouwen, geef geen benzine aan pestgedrag en ga samen iets anders doen.
2. Betrek de context.
 - a. Het betrekken van ouders bij de normvorming en het groepsproces is van groot belang, dit versterkt het WIJ-gevoel. Kinderen luisteren in de eerste plaats naar hun ouders. Ouders helpen hun kind door met vertrouwen te spreken over klasgenoten, ouders en de school.
 - b. De groepsnorm is van grote invloed op pesten. De groepsnorm moet zijn dat we onze eigen status/populariteit niet versterken op een manier die ten koste gaat van een ander. Deze groepsnorm wordt versterkt door te werken aan het onderling vertrouwen in de groep, zoals beschreven onder Wat doen we preventief en hoe doen we dat? We leggen de focus daarbij op:
 - Wat gaat er goed in de klas?
 - Wat willen we verbeteren in de klas?
 - Welke kwaliteiten waarderen we bij elkaar?
 - Wat wordt ons plan?
 - Hoe kunnen we elkaar helpen?
 - c. Indien nodig, betrekken wij de wijkagent

3. We (team en ouders) letten op de manier *waarop* we dit doen. Onze leidraad:
- a. Wij willen dat iedereen zich veilig voelt op school. Er is daarom geen excuus voor wangedrag.
 - b. We delen kinderen niet in in daders en slachtoffers. Pesten is een complex probleem waarbij daders en slachtoffer niet altijd te scheiden zijn en soms een en dezelfde persoon is. Kinderen worden niet in hun kracht gezet door ze te labelen als dader of slachtoffer. De 'dader' wordt dan negatief bekeken (met wantrouwen) en doet dan al snel iets fout in de ogen van anderen. Het 'slachtoffer' wordt dan als zwak bestempeld, en wordt niet aangesproken op zijn of haar (veer)kracht. Hoe dan wel:
 - c. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen.
 - d. We blijven met respect spreken over en met elkaar.
 - e. Wij (ouders en team) geven hierin het goede voorbeeld.

Wij kunnen ook de handvatten en tips gebruiken van Fase 1 en 2, zoals hierboven omschreven.

De rol van leerkrachten, ouders en directie bij grensoverschrijdend gedrag

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren.

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is. De smileyposter geeft hiervoor een duidelijk kader: het moet goed zijn voor jou en de ander. We willen het vaak wel goed doen, maar het gaat soms wel eens mis.

Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders?

Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen.

Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu!

Denk bij schade ook aan *herstelrecht*:

Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over tweede wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag ondubbelzinnig afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder wordt dit stap voor stap uitgelegd.

Onmacht versus Onwil

De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat kinderen zich niet willen misdragen, maar het gaat wel eens mis. Dat is niet erg, daar leren ze van. Toch zijn er soms kinderen die zich wel willen misdragen. We maken dan ook een onderscheid tussen onmacht en onwil in de aanpak van grensoverschrijdend gedrag. In de bijlage *Handvatten Grensoverschrijdend gedrag* is stapsgewijs weergegeven hoe te reageren in beide gevallen.

Bij sommige kinderen is het moeilijk uit te maken of er sprake is van onmacht/onvermogen/beperking of onwil. De Kanjertraining is van mening dat hier een 'streng' onderscheid in moet worden gemaakt. Dit onderscheid zit door de hele Kanjertraining heen.

Onmacht

Kinderen die zich misdragen, maar dat niet willen, worden ondersteund en geleerd hoe zij zichzelf kunnen beheersen. Dat vindt plaats in samenwerking met de ouder(s) van deze leerling. Het kan zijn dat een kind het moeilijk heeft met zichzelf of met de omstandigheden waarin het verkeert. Maar desondanks probeert het kind er iets van te maken. Zo zijn er kinderen met onvermogen zoals autisme, ADHD, moeilijke (gezins)omstandigheden of andersoortige beperkingen die ondanks hun onvermogen er alles aan doen om zich aanvaardbaar te gedragen. Dat het misgaat is niet erg. Het zijn leermomenten.

Wat helpt is:

- Met ouders en kinderen moet worden besproken dat onvermogen, beperkingen en omstandigheden geen vrijbrief zijn voor wangedrag. Ook dit kind moet leren zich fatsoenlijk te gedragen zodat klasgenoten zich veilig voelen. Wanneer ouders tegen hun kind blijven zeggen dat hij/zij er niks aan kan doen, dan krijgt het kind een vrijbrief om zich te misdragen. De inzet, de motivatie, de urgentie is nodig om het kind ander gedrag te leren.
- Een groot deel van kinderen met gedragsproblemen (75%) heeft moeite met het begrijpen van taal. Dit wordt vaak over het hoofd gezien. Pas je taalgebruik dus aan.
- Ouders en leerkrachten geven (op een rustig moment) inzicht in de gevolgen van het gedrag van het kind: "Als je zo doet, gebeurt er dit (kinderen willen niet meer met je omgaan/ kinderen worden bang van jou/we kunnen niet werken in de klas, dus je moet uit de klas". Hierdoor raken kinderen gemotiveerd om anders te reageren. Het reguleren van emoties begint bij de motivatie.
- Ouders en leerkrachten stellen helpende vragen: "Wil jij je zo gedragen? Wil jij dat ik/wij jou zien als...? Hoe ga je het de volgende keer doen? Hoe herstel je de emotionele en/of materiële schade? Kunnen we op deze manier weer verder met elkaar?"
- We geven duidelijke instructie welk gedrag we wel van het kind willen zien. Dus niet wat niet, maar vooral wat wel.
- Kind uit omgeving halen, soms juist bij leerkracht houden.
- Omstanders wegsturen.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Kind voorbereiden op nieuwe situaties voordat de hele klas instructie krijgt.
- Coachingsgerichte benadering: voordoen is nadoen, "je bent de moeite waard maar dit gedrag kan niet", op zoek gaan naar de oorzaken/triggers, alternatieven bedenken en oefenen hoe je anders zou kunnen reageren
- Leerkracht en ouders vullen de vragenlijst in het Kanjer Volg- en adviessysteem (KanVAS) in. Samen met ouders kunnen we adviezen selecteren die uit het KanVAS komen en een plan van aanpak maken.
- Individuele kinderen die sociaal vastlopen kunnen met hun ouders een ouder-kind training volgen. Ouders kunnen hiervoor kijken op www.kanjertraining.nl. Of ze kunnen worden doorverwezen naar specialistische hulp indien nodig.

Onwil

Heeft een kind de opvatting dat het zich niet fatsoenlijk *wil* gedragen en met niemand rekening wil houden, dan reageert de school grensstellend. Ouders worden betrokken bij het feit dat hun kind het verlangen heeft zich te willen misdragen. De mentaliteit van een kind is immers de verantwoordelijkheid van de ouders. Het is cruciaal nu in het gesprek met de ouders expliciet te vragen:

- *Keurt u als ouder dit gedrag goed? Wilt u dat uw kind morgen weer zo reageert?*

Als ouders reageren vanuit "nee, maar...", waarin er een opsomming van redenen voor het gedrag komt, zal verwezen worden naar de Smileyposter, met de vraag of het de bedoeling is dat hun kind andere kinderen lastigvalt. De meeste ouders willen dit niet.

De neiging ontstaat soms om alle omstandigheden rondom het kind te gaan aanpassen (beter toezicht, andere kinderen en de leerkracht moeten anders doen). Wanneer het echter om *onwil* gaat, kan de omgeving helemaal worden aangepast, maar wil het kind zich nog steeds niet fatsoenlijk gedragen. Vandaar deze bovenstaande vraag aan de ouders: Keurt u dit gedrag goed?

Als ouders daarop aangeven dat ze het gedrag afkeuren, dan moeten ouders dat duidelijk tegen hun kind zeggen.

School heeft de steun van ouders nodig om hun kind bij te sturen. In de praktijk blijkt:

- Kinderen die handelen uit onvermogen, zijn goed te corrigeren als hun ouders goed samenwerken met de leerkrachten.
- Kinderen die handelen uit onvermogen zijn moeilijk te corrigeren als hun ouders dat onvermogen als excuus voor vertoond wangedrag gebruiken.
- Kinderen die zich *willen* misdragen zijn snel te corrigeren (omdat er geen onvermogen meespeelt) als ouders op dezelfde lijn zitten als de school.
- Kinderen die zich *willen* misdragen, zijn niet te corrigeren als ouders het een probleem van school vinden.

"Mijn kind mag slaan"

Wat als ouders een andere opvatting hebben over gedrag dan de school? Ouders vinden dat hun kind het recht heeft om agressief voor zichzelf op te komen. Het kind mag zich onfatsoenlijk gedragen ten koste van andere kinderen, leerkrachten, ouders of de school. Kortom, de rode kant van de smileyposter wordt goedgekeurd door de ouders.

De ouder wordt nu doorverwezen naar de directie. Deze maakt duidelijk:

- We hebben alle respect voor de regels die u thuis hanteert, daar bent u immers de baas
- Op school hebben wij aanvullende regels, deze bepalen wij.
- Indien u kiest voor onze school, moet u tegen uw kind zeggen dat hij zich op school aan de schoolregels moet houden.
- Wilt u ons helpen? Als alle kinderen voor zichzelf opkomen op de manier die u wenst, dan kan ik de veiligheid niet garanderen op school. Dat is mijn taak als directie.
- Als u niet wilt dat uw kind zich aan de schoolregels houdt, is er geen plek meer op deze school en moet u zoeken naar een school die beter aansluit bij uw wensen.

Tot die tijd wordt er een passende oplossing gezocht die recht doet aan de situatie. Het bestuur moet hierover geïnformeerd worden, zodat school rugdekking heeft.

Bijvoorbeeld:

- Contract opstellen met duidelijke afspraken
- Het kind wordt een of twee klassen hoger of lager geplaatst, in een "oefenklas"
- Het kind is slechts een beperkt aantal uren op school
- Feedbackoefeningen doen
- Consequenties bedenken wanneer leerling het leren belemmert. Bijv. kind wordt opgehaald door ouders als het zich misdraagt. School is immers een leerinstelling en geen opvang.
- Kind blijft bij de leerkracht, 1 tot 6 weken, zie toelichting bij interventies op KanVAS
- Schorsing binnen de grenzen van de leerplichtwet
- Plaatsing op een andere school

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat..."

En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):

"Ik merk dat het ...", "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraagt naar de bedoeling van dit gedrag:
"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt...?"

Nee → "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"Wat spreken we af?"

Ja → "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij Ja:

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
 - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven...(materiaal)"
 - "Je hebt nu de keus..."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bijvoorbeeld:

- Dicht bij de leerkracht laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten les tijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om ...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders worden geïnformeerd

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
- Kind uit de klas

Gesprek met ouders:
Keuren ouders het gedrag goed?

Nee

Hulp aanbieden
Passende plek indien nodig
Samen plan van aanpak maken
2 klassen hoger/lager
Kind dichtbij leerkracht

Nee, maar

Smileyposter
'Er is geen excuus voor
wangedrag'
'Wilt u dat uw kind...?'

Ja

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
Is dit de juiste school voor u?
Schorsen
Gedrag verandert niet? Vervangende school

Bijlage 3 Incidenten- en leerlingregistratie

In de incidentenregistratie worden ongevallen/ongelukjes genoteerd.

Datum	Naam leerling	Situatie beschrijving

In ParnasSys worden de volgende zaken geregistreerd.

- Bijzonderheden op leer- gedrag- en/of sociaal emotioneel gebied
- Specifieke gebeurtenissen
- Gemaakte afspraken met ouders/leerling
- Kort verslag oudergesprek
- Eventuele andere zaken die aan de orde zijn

1. Werkgever (bevoegd gezag)

Naam:

Adres:.....(geen Postbusnummer)

Postcode en plaats:.....

Registratienummer Kamer van Koophandel:.....(voor zover van toepassing)

Aantal werkzame personen:.....

Naam melder:.....

Telefoon:.....

2. Getroffene(n)

Naam:

Adres:.....

Postcode en woonplaats:.....

Geboortedatum en geslacht:.....

Nationaliteit:.....

De getroffene is: werknemer/stagiair/uitzendkracht/leerling/student/overig *

Datum indiensttreding:.....

Soort letsel:.....

Plaats van het letsel:.....

Noodzaak ziekenhuisopname: ja/nee*

Dodelijke afloop: ja/nee*

Vermoedelijke verzuimduur:.....

* doorhalen wat niet van toepassing is

3. Omstandigheden van het ongeval

Plaats van het ongeval:.....

Naam school:.....

Adres:.....

Postcode en plaats:.....

Datum en tijdstip ongeval:.....

Direct voorafgaand aan het ongeval door getroffen verrichte werkzaamheden:.....

.....

.....

Aard van het ongeval:.....

.....

Eventueel betrokken arbeidsmiddelen of stoffen:.....

.....

Plaats:.....

Datum:.....

Handtekening aanmelder:.....

Bijlage 5: Ontruimingsplan 2022-2023

Algemeen

Contactgegevens IKC De Wielen:

IKC De Wielen
Galamastins 2
8925 GZ Leeuwarden
058-2675300

	BHV	Naam:
1	Directeur (EHBO)	Francien v.d. Veen
2	BHV (basis)	Arjan Verbeem
3	BHV	Ype Anjema
4	BHV	Jacqueline Dol
5	BHV	Linda Groenewoud
6	BHV	Hester Visser – Kooistra
7	BHV	Petra v/d Wal
8	BHV	Joyce Aaronds
9	BHV	Jantina Frootman

Verzamelplaats: Voetbalveld achter de school

Alarmnummers hulpverleningsdiensten

Politie - Brandweer - Ambulance: 112
 Politie: 0900-8844
 Brandweer: 088-2299666
 Eerste hulp: 058 – 286 64 00
 Dokterswacht: 0900-1127112
 GGD: 088-2299222

G4S: 020 5693000
 Installatiebedrijf P.de Vries: 058 288 02 22

Situatietekening

Verzamelpaats: voetbalveld achter de school. De groepen staan zo ver mogelijk áchter op het veld.

De school heeft vluchtroutes naar de verzamelplek: voetbalveld achter de school.

De vluchtroutes zijn zichtbaar gemaakt op de plattegrond, deze plattegrond is in de bijlage toegevoegd.

Toelichting op plattegrond

Het gebouw bestaat uit een basisschool en kinderopvang met een gymzaal en is opgedeeld in twee verdiepingen.

Toelichting op plattegrond

Het gebouw bestaat uit een basisschool en kinderopvang met een gymzaal en is opgedeeld in twee verdiepingen.

1. Begane grond:
 - Twee ingangen naar de basisschool en kinderopvang
 - Twee hallen
 - 5 leslokalen (met eigen uitgang naar plein/tuin)
 - 3 lokalen gebruikt door kinderopvang (met eigen uitgang naar plein/ tuin)
 - 1 speellokaal
 - Teamkamer
 - Kantoor directie
 - Diverse toiletruimten kinderen/personeel
 - 1 keer keukenruimte
2. Eerste verdieping:
 - 2 leslokalen
 - 1 multifunctionele ruimte
 - 1 kantoor IB
 - 1 toiletgroep leerlingen
3. Gymzaal
 - Gymzaal
 - 2 kleedkamers en tussenruimte met toilet/douche
 - Gangen/toiletruimten

Op de plattegrond zijn met pijlen de uitgangen aangegeven.

In de normale dagelijkse situatie kunnen de verdiepingen via twee trappen worden bereikt en verlaten worden.

Om de ontruiming van medewerkers, leerlingen en bezoekers in het gebouw zo snel en veilig mogelijk te laten verlopen, worden in dit ontruimingsplan een aantal procedures vastgelegd, die men dient op te volgen bij een eventuele calamiteit.

Bij het horen van het ontruimingsalarm dienen alle medewerkers, leerlingen en bezoekers het gebouw te verlaten.

Technische informatie

In het gebouw is een ontruimingsinstallatie aanwezig.

Bij een brandmelding (door een hand- of automatische brandmelder) worden de volgende apparaten aangestuurd:

- Brandmeldinstallatie: Een verkorte bedieningsinstructie hangt bij de brandmeldinstallatie
- Een uitgebreide bedieningshandleiding is bij de brandmeldinstallatie aanwezig.
- Ontruimingsalarm: Bedieningspaneel bij de kluis.
- Doormelding naar alarmcentrale Europac (na bevestiging meldt deze de melding door naar de brandweer)
- Alleen bij ingeschakeld inbraakalarm gaat de doormelding direct naar de brandweer.
- Brand-/rookwerende deuren: Sluiten automatisch (mogen in het dagelijks gebruik nooit geblokkeerd worden)
- Flitslicht: Aan de buitengevel
- Sleutelkluis: Bij de entree

Bij de voordeur is een brandmeldinstallatie gemonteerd. Hierop kan worden afgelezen waar de brandmelder geactiveerd is.

Alarmering

Brandmelding

1: Brandmelding via handmelder

- Ontdek je zelf een brand, druk de dichtstbijzijnde handmelder in
- Het ontruimingssignaal zal klinken
- Start ontruimingsprocedure

2. Brandmelding via brandmeldinstallatie

- Start ontruimingsprocedure
- Bediening van de brandmeldinstallatie (door BHV'er), zet het alarm uit. Meldkamer Europac neemt contact op
- Lees de locatie van de brand af, rode LED knippert bij de groep
- Ga naar de plaats van de brand
- Beslis of het een echte brand is of een ongewenst/onecht alarm

Bij echte brand:

1. Activeer onmiddellijk de dichtstbijzijnde handbrandmelder
2. Het brandalarm wordt doorgemeld aan de meldkamer van Europac
3. Starten evacuatie

Bij ongewenst/onecht alarm:

1. Druk onmiddellijk toets terugstellen (5) op de bedieningsterminal in
2. De alarmmelding wordt geannuleerd en het systeem keert terug naar normaal

Na de melding:

1. Monteer een nieuw glas (indien nodig) in de handbrandmelder
2. Code intikken en druk op toets ok
3. Installatie wordt gereset

Brandinstructies/evacuatie instructies hoofd BHV-BHV-leerkrachten

Instructie hoofd BHV

Handelen bij een brand:

- Activeer onmiddellijk de dichtstbijzijnde handbrandmelder
- Het brandalarm wordt doorgemeld aan de meldkamer van Europac
- Geef door aan de meldkamer dat het om een brand gaat
- Geef naam, aard van de brand en eventuele slachtoffers door
- Tracht de brand te blussen met de aanwezige blusmiddelen

Start de ontruimingsprocedure:

- Maak u herkenbaar als hoofd ontruiming door een oranje vest (in beheer BHV'ers)
- Geef instructie aan BHV'ers en leerkrachten
- Zorg dat er geïnventariseerd wordt of er personen vermist worden
- Zorg voor de opvang van de brandweer en andere hulpdiensten
- Informeert pers en ouders/familie

Instructie BHV'ers

Handelen bij een brand:

- Activeer onmiddellijk de dichtstbijzijnde handbrandmelder
- Het brandalarm wordt doorgemeld aan de meldkamer van Europac
- De meldkamer neemt telefonisch contact op met de school
- Geef door aan de meldkamer dat het om een brand gaat
- Geef naam, aard van de brand en eventuele slachtoffers door
- Tracht de brand te blussen met de aanwezige blusmiddelen

Start de ontruimingsprocedure:

- Maak u herkenbaar als BHV'ers door een oranje vest (in beheer BHV'ers)
- Volg instructie van het hoofd BHV op
- Zorg dat (nood-)uitgangen geopend worden zodat leerkrachten, leerlingen bezoekers het gebouw kunnen verlaten
- Begeleid de leerkrachten bij de ontruiming
- Maak een controleronde door de bouw/verdieping of iedereen het gebouw heeft verlaten
- Ga naar de verzamelplaats en houd appél
- Meld bij de directie dat het gebouw ontruimd is en of er personen vermist worden
- Houd je gereed op de verzamelplaats voor opdrachten van directie en/of hulpdiensten
- Geef geen informatie aan pers of familie

Instructie leerkrachten

Handelen bij een brand:

- Activeer onmiddellijk de dichtstbijzijnde handbrandmelder
- Het brandalarm wordt doorgemeld aan de G4S
- De meldkamer neemt telefonisch contact op met de school
- Geef door aan de meldkamer dat het om een brand gaat
- Geef naam, aard van de brand en eventuele slachtoffers door

Start de ontruimingsprocedure:

- Volg instructie van de directie en BHV'ers op
- Stel de kinderen gerust
- Sluit ramen en deuren
- Schakel eventueel elektrische apparaten uit
- Stel de kinderen op in en rij
- Neem je calamiteitenmap (hangt bij de ingang van je lokaal) mee met daarin:
 - Het verkorte calamiteitenplan
 - Een actuele groepslijst
 - De groene en rode kaart
 - Laat tassen en jassen achter
 - Controleer de toiletgroep en verlaat het gebouw volgens de route die op de plattegrond aan is gegeven
- Volg adviezen van de BHV'er op
- Verlaat het gebouw rustig
- Ga naar de verzamelplaats en controleer of je groep compleet is
- Meld dit direct aan de BHV ter plaatse door rood of groen papier omhoog te houden
- Blijf met alle kinderen op de verzamelplaats en wacht op verdere instructies
- Houd je gereed op de verzamelplaats voor opdrachten van directie en/of hulpdiensten
- Geef geen informatie aan pers of familie

N.B. Elke leerkracht gaat met de eigen groep naar buiten m.u.v. de BHV-ers, zij dragen hun groep over aan de collega van de parallelgroep.

N.B. Blokkade vluchtroute:

Is het gebruik van de normale route (via de trap) geblokkeerd? Gebruik dan een alternatieve route en verlaat het gebouw via een andere (nood-) uitgang.

Is het gebruik van de trappen in het geheel niet meer mogelijk, wacht dan tot er redding komt op een plaats die het verst van het gevaar verwijderd is en voor redding het best bereikbaar.

Houd ramen en deuren zoveel mogelijk gesloten, behalve de ramen in de ruimte waar op de brandweer gewacht wordt.

Via een van de geopende ramen kan de brandweer worden gewaarschuwd en komt er frisse lucht voor de aanwezige personen in deze ruimte.

Opvang na een ontruiming

- De leerkrachten, leerlingen en bezoekers die het pand hebben verlaten begeven zich zo snel mogelijk naar de verzamelplaats

- Alle leerkrachten melden bij het hoofd BHV of er nog personen vermist worden
- Het hoofd ontruiming geeft zo snel mogelijk door aan de bevelvoerder van de brandweer of er zich nog personen in het gebouw bevinden en op welke plaats
- De directie beslist, in overleg met de brandweer, of de leerkrachten, leerlingen en bezoekers de verzamelplaats kunnen verlaten

Beëindiging alarmsituatie:

Als het gebouw is ontruimd en het pand door de brandweer veilig is verklaard, wordt door de directie aan de leerkrachten verteld dat men het gebouw weer kan betreden.

Als het pand niet meer betreden kan worden, zorgen de leerkrachten dat de ouders/verzorgers van zijn/haar groep gewaarschuwd worden.

De leerkrachten laten NOOIT leerlingen zonder begeleiding naar huis gaan bij een ontruimingssituatie.

Brandoefeningen

Tijdens het houden van een ontruimingsoefening moet de kans op ongevallen zo klein mogelijk gehouden worden. Daarom is het van belang dat het personeel zich kan voorbereiden op de oefening met de verschillende taakbeschrijvingen van de diverse functies.

Daarnaast is het oefenen van een ontruimingssituatie van belang. Deze wordt drie keer per jaar gedaan.

Ontruiming 1: Het personeel, leerlingen worden ingelicht over de dag van de oefening.

Ontruiming 2: Het personeel, leerlingen worden ingelicht over de week van de oefening.

Ontruiming 3: Het personeel, leerlingen worden niet ingelicht.

Na afloop van een ontruimingsoefening wordt er geëvalueerd met het team en de BHV'ers en het logboek 'Brandoefeningen' bijgewerkt.

Sirenealarm

Om de bevolking ten tijde van een ramp of een ernstig ongeval snel te kunnen waarschuwen is er een landelijk sirenenetwerk. Deze sirenes kunnen zo aangestuurd worden dat afhankelijk van het incident iedereen in een bepaald gebied gewaarschuwd kan worden.

Elke eerste maandag van de maand om 12.00 uur wordt het alarmeringssysteem getest. Dit signaal duurt 1 minuut en 26 seconden.

Instructie bij sirene alarm:

- Ga direct naar binnen.
- Sluit ramen en deuren. Ook de ventilatiegaten bij de ramen.
- Zet de radio of TV aan op Omrop Fryslân
- Volg de instructies onvoorwaardelijk op.
- Bel niet onnodig met politie, brandweer of ambulancedienst. Dus ook niet 112. U veroorzaakt overbelaste telefooncentrales.
- Bij elke nodige actie op advies van de politie neemt de hoofd-BHV de leiding.

Einde sirene alarm:

Als het weer veilig is, wordt dit niet via de sirene gemeld. Dit gaat via de media.
De hoofd BHV'er beslist dat voor de school.

Ongevallen

Bij een ongeval waar meer dan een pleister nodig lijkt te zijn, waarschuwt de leerkracht een BHV'er/EHBO'er.

Deze schat de ernst van het ongeval in en neemt een besluit voor de meest gepaste actie.

Klein gevolg:

Kleine verwondingen of gevolgen van het ongeval die op school op te lossen zijn door de middelen die de school heeft.

1. Onderneem juiste actie door leerkracht of BHV/EHBO
2. De leerkracht licht aan het einde van het dagdeel de ouders in

Middel gevolg:

Verwondingen of gevolgen van het ongeval waarbij het nodig is dat een arts ernaar kijkt.

1. De leerkracht belt de ouders
2. De BHV/EHBO blijft bij de gewonde leerling
3. Wanneer de ouders/verzorgers niet bereikbaar zijn, dan neemt de leerkracht/BHV/EHBO contact op met de huisarts

Ernstig gevolg:

Verwondingen of gevolgen van het ongeval waarbij het een levensbedreigende situatie lijkt te zijn/worden.

1. Bel 112 en vraag om ambulance. Gebruik de vaste telefoonlijn, zodat ze meteen je locatie weten
2. De BHV/EHBO blijft bij de gewonde leerling
3. De leerkracht licht de ouders in
4. Laat iemand het ambulancepersoneel opvangen
Bij twijfel toch 112 bellen en overleggen

Alle ongevallen worden door de leerkracht in de incidentenregistratie geregistreerd.

Bij overige calamiteiten zoals; bommelding, terreuracties, ordeverstoringen of iets dergelijks beslist de hoofd BHV over de gepaste acties en neemt daar de leiding in.

Acties kunnen onder andere zijn:

- Ontruimen (zie hoofdstuk Maatregelen bij brand)
- Schuilen (zie hoofdstuk Maatregelen bij sirene alarm)
- Alarmeren van instanties (zie hoofdstuk Alarmnummers)

Bij twijfel bel altijd 112

Bijlage 6: Protocol Meldcode

MELDCODE HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Juni 2016

Meldcode uit het Friese Basismodel

Uitvoering: Alie Hooijer, Coördinerend IB'er

Vastgesteld met instemming van de GMR op

MELDCODE BIJ SIGNALLEN VAN HUISELIJK GEWELD EN KINDERMISHANDELING

Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Het bevoegd gezag van Stichting Proloog

Overwegende:

- dat *Proloog* verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de leraren die werkzaam zijn bij *Proloog* op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen met als doel signaleren en stoppen van het mogelijke geweld en hulp bieden bij de gevolgen ervan.
- dat *Proloog*, een meldcode wenst vast te stellen zodat de leraren die binnen *Proloog* werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat Proloog in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de leraren bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eer-gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder *kindermishandeling* wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen getuige van huiselijk geweld, eer-gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking
- dat onder *leraar* in deze code wordt verstaan: de leraar die voor Proloog *werkzaam* is en die in dit verband aan leerlingen van Proloog onderwijs, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- Dat onder *leerling* in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de leraar zijn professionele diensten verleent;

In aanmerking nemende

De Wet bescherming persoonsgegevens;

De Wet op de jeugdzorg;

De Wet maatschappelijke ondersteuning

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

Stap 1 Breng de signalen in kaart

**Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.
Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.**

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van een signaleringsinstrument als de school daarover beschikt.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een leraar, meldt de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk;

Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.

Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde leraar.

Stap 2: Raadpleeg een collega, Veilig Thuis

Besprek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan Veilig Thuis.

Stap 3: Ga het gesprek aan met de betrokkene(n)

Besprek de signalen met de ouder(s)/verzorger(s). Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s), raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

1. Leg de ouder(s)/verzorger(s) het doel uit van het gesprek;
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
3. Nodig de ouder(s)/verzorger(s) uit om een reactie hierop te geven;
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kunt u daarbij de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis gebruiken.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder(s)/verzorger(s), is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling of ouder(s)/verzorger(s)/ door dit gesprek het contact met u zal verbreken.

Stap 4 Inschatting risico, aard en ernst van geweld/mishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s) het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling;

Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Stap 5: Beslis: Organiseer zelf hulp of doe een melding

Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u uw leerling en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- *Organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *Volg* de effecten van deze hulp; en
- *Doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de ouder(s)/verzorger(s):

Kunt u uw leerling *niet voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling beschermen, of *twijfelt* u er aan of u voldoende bescherming hiertegen kunt bieden:

- *meld* uw vermoeden bij Veilig Thuis en;
- *sluit* bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- *overleg* bij uw melding met Veilig Thuis, wat u *na de melding*, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, *zelf* nog kunt doen om uw leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Besprek uw melding vooraf met uw ouder(s)/verzorger(s) Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is;

1. Vraag de ouder(s)/verzorger(s) uitdrukkelijk om een reactie;
2. In geval van bezwaren van de leerling, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren;
3. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen;
4. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven

Van contacten met de ouder(s)/verzorger(s) over de melding kunt u afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling, ouder(s)/verzorger(s) daardoor het contact met u zal verbreken.

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN PROLOOG IN HET SCHEPPEN VAN EEN RANDVOORWAARDEN VOOR EEN VEILIG WERK - EN MELDKLIMAAT

Om het voor leraren mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt *Proloog* er zorg voor dat:

- binnen de organisatie en in de kring van ouders/verzorgers bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering, zodat leraren voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de leraren kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de instantie;
- de werking van de meldcode jaarlijks wordt geëvalueerd in het zorgoverleg en het overleg van de Interne Begeleiders en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren; afspraken worden gemaakt over de wijze waarop Proloog zijn leraren zal ondersteunen als zij door ouder(s)/verzorger(s) in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- bij een melding de leerling in de verwijsindex wordt gezet;
- de procedure van melden beschreven staat in het zorgplan van de school;
- de melding wordt gedaan door de school/de directeur (na intern overleg met de intern begeleider (en directeur)

Bijlage 8: Omgaan met elkaar

Bijlage 7: Omgaan met elkaar

Protocol “Omgaan met elkaar”

Stappenplan voor toelating, interventies, schorsing en verwijdering

Versie oktober 2021

Voorwoord

Het protocol "Omgaan met elkaar" is opgesteld omdat Proloog graag preventief werkt en de samenwerking met ouders belangrijk vindt. We hebben elkaar nodig om een kind tot bloei te laten komen en het gedrag van het kind bij te sturen of te verbeteren. De school heeft de algemene gedragsregels en groepsregels beschreven. Middels dit protocol geeft de school/Proloog aan hoe zij omgaat met gedragsproblemen. Tijdens gesprekken met ouder(s)/verzorger(s) zal dit protocol leidend zijn.

Op bovenschools niveau is een gedragscode: Omgaan met Social media en moderne communicatiemiddelen vastgesteld. Deze gedragscodes staan op de website van Proloog.

Inhoudsopgave

I Toelating	4
I Interventies schorsing en verwijdering	4
Welke bouwstenen zijn hiervoor nodig?	5
Gedragsniveaus	5
Bijlage: TIME OUT	9

I Toelating

Met de invoering van de Wet Passend Onderwijs per 1 aug 2014 is een aanmeldprocedure vastgesteld, de aanmelding van een kind op school dient schriftelijk te geschieden middels het formulier: Verzoek tot aanmelding. Een belangrijk gegeven is enerzijds de zorgplicht voor het schoolbestuur om passend onderwijs te bieden en anderzijds het schoolondersteuningsprofiel (SOP) van de school. Informatie over het ondersteuningsprofiel en de intakeprocedure is te vinden op de website van de individuele school. Sinds inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs geldt dat de aanmelding van een kind op school schriftelijk dient te geschieden en dat een school na aanmelding onder bepaalde voorwaarden een zorgplicht krijgt. Scholen dienen een toelatingsbeleid te voeren die is opgenomen in de schoolgids en die bij de aanmelding voor ouders inzichtelijk moet zijn.

Meer informatie over passend onderwijs is te vinden op de website:

<http://www.passendonderwijsinfryslan.nl>

Proloog hanteert bij de toelating het vernieuwde "Katern Toelating en verwijdering" van de VOSS/ABB.

I Interventies schorsing en verwijdering

Voor een evenwichtige ontwikkeling van het kind zijn rust, regelmaat en duidelijkheid belangrijk. Dit geldt niet alleen voor thuis maar ook voor de school- en buurtsituatie.

De laatste jaren komen deze voorwaarden steeds meer onder druk te staan door:

- De individualisering binnen de maatschappij.
- Veel nadruk op kennis (rekenen, taal, lezen) en minder op de sociaal emotionele ontwikkeling.
- De invloed van nieuwe communicatiemiddelen en het gebruik van Social media. Onderwijs en maatschappij zijn met elkaar verbonden, als de één verandert, gaat de ander mee.

Ouder(s)/verzorger(s) en leerkrachten doen er goed aan om meer aandacht te besteden aan de emotionele ontwikkeling van de kinderen. Uit onderzoek blijkt dat rust, stabiliteit en zelfvertrouwen factoren zijn bij het gelukkig zijn in relaties, het met succes afronden van studies en het slagen in een carrière.

De school is een belangrijke ontmoetingsplaats voor kinderen en ouder(s)/verzorger(s). Het is daarom een voorwaarde dat iedereen zich prettig voelt.

Om goed met elkaar om te kunnen gaan is het van belang om duidelijkheid te verschaffen over wat we van elkaar verwachten.

De betrokken geledingen binnen de basisschool zijn:

- De ouder(s)/verzorger(s)
- De kinderen/leerlingen
- De leerkrachten
- De Intern begeleider (ib'er)
- De directeur

- De onderwijsadviseur (voor advies)
- De directeur onderwijs (voor advies)

Welke bouwstenen zijn hiervoor nodig?

- Het aanleren van goede omgangsvormen.
Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid van ouder(s)/verzorger(s) en school. Je maakt afspraken met elkaar, die moeten worden nageleefd. Deze duidelijkheid geeft het kind een goed houvast om zijn/haar gedrag aan te passen. Het uitgangspunt is: In het gezin wordt de basis gelegd voor vertrouwen en veiligheid, de school kan hierop voortbouwen.
- Een open communicatie.
Tussen ouder(s)/verzorger(s) en school is dit de sleutel om eventuele problemen in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen en op te lossen.
- Een positief opvoedingsklimaat scheppen.
Ouder(s)/verzorger(s) en school dienen zich te realiseren dat, het geven van complimenten, goed gedrag stimuleren, elkaar de kans geven om gemaakte fouten te herstellen, voorwaarden zijn om dit opvoedingsklimaat te onderhouden. Veel ouder(s)/verzorger(s) hebben behoefte aan herkenbare omgangsvormen vanuit de school.

Gedragsniveaus

Dit protocol gaat uit van zeven 'gedragsniveaus'. Per niveau wordt globaal de situatie geschetst en welke stappen de betrokkenen ondernemen om te komen tot een oplossing. We hopen, dat met behulp van dit protocol, het voor ouder(s)/verzorger(s) en school duidelijk wordt wat er van elkaar verwacht mag worden. Door beter begrip voor elkaars positie zal het voor het kind gemakkelijker zijn om het gedrag te verbeteren. Het mag duidelijk zijn dat het in ieders belang is om een eventuele negatieve gedragsspiraal zo vroeg mogelijk om te buigen naar positief gedrag.

Wanneer er een gesprek plaatsvindt met dit protocol als leidraad dan vindt er binnen alle niveaus verslaglegging plaats. Dit verslag wordt ondertekend door de ouders voor akkoord of gezien en bewaard in het (digitale) leerling dossier van het kind.

Niveau 0

In dit niveau zitten alle leerlingen. Deze leerlingen gaan iedere dag zonder problemen, op gedragsgebied, naar school.

Niveau 1

In niveau 1 zitten alle leerlingen waarbij storend gedrag structurelere vorm aan gaat nemen, het gedrag gaat opvallen. Er wordt een signaal afgegeven hier als school iets mee te moeten doen. Gewezen wordt op de handelingen/vervolgstappen van niveau 2. Het is gewenst om het gedrag van de leerling al in een vroeg stadium met de ouder(s)/verzorger(s) te bespreken. Er worden afspraken gemaakt met de leerling, hij/zij krijgt vervolgens gelegenheid om zijn/haar gedrag te verbeteren.

Betrokkenen: leerling, ouder(s)/verzorger(s) en leerkracht.

Niveau 2

Incidenten worden door de leerkracht genoteerd in het LAS of een ander (eigen) systeem. De datum, de aard van het incident en de afhandeling/afspraken worden genoteerd. Ook wordt genoteerd of de afspraken die in niveau 1 zijn gemaakt worden opgevolgd.

Op basis van deze notities volgt nogmaals een gesprek met de leerling, waarbij hij/zij de kans krijgt om het gedrag te verbeteren en zodoende weer terug kan keren naar niveau 1. Tevens wordt met de leerling en ouder(s)/verzorger(s) besproken welke nieuwe interventies ingezet worden t.a.v. verbeteren van gedrag en wat er van de leerling en eventueel van de ouder(s)/verzorger(s) verwacht wordt.

In deze fase wordt de IB-er ingelicht en betrokken bij het gesprek met de ouder(s)/verzorger(s). Bij ongewijzigd gedrag wordt het kind en ouder(s)/verzorger(s) gewezen op de handelingen van niveau 3. Wanneer er geen of onvoldoende verbetering in gedrag is bij niveau 2, wordt opgeschaald naar niveau 3.

Betrokkenen: leerling, ouder(s)/verzorger(s), leerkracht en ib'er.

Niveau 3

Het gedrag van het kind laat onvoldoende verbetering zien, de incidenten krijgen een structureel karakter en het gedrag verhardt zich. De casus wordt intern besproken met de leerkracht en ib'er. Ook wordt de directeur van de school ingelicht. In deze fase wordt ook de onderwijsadviseur actief betrokken. De onderwijsadviseur gaat een observatie doen die gericht is op leerling-, groeps- en leerkrachtgedrag. In deze fase wordt een plan opgesteld, een time out kan onderdeel zijn van dit plan. Het plan wordt besproken met de ouder(s)/verzorger(s), de onderwijsadviseur zit ook bij dit gesprek. Het plan en/of het gespreksverslag wordt ondertekend door de ouder(s)/verzorger(s) en in het leerling dossier geplaatst. Er wordt een vervolgafpraak gemaakt met de ouder(s)/verzorger(s) om de evaluatie van het plan te bespreken. Als het gedrag onvoldoende verbetering laat zien en/of verslechterd wordt er opgeschaald naar niveau 4. Indien nodig worden ouder(s)/verzorger(s) eerder dan de geplande evaluatie uitgenodigd voor een gesprek (niveau 4).

Betrokkenen: leerling, ouder(s)/verzorger(s), leerkracht, ib'er, onderwijsadviseur en directeur school.

NB: Mochten ouder(s)/verzorger(s) niet akkoord gaan met betrokkenheid onderwijsadviseur en/of externe hulp (niveau 4) maar de school kan wel aantonen dat dit verzoek neer is gelegd dan volstaat deze bevestiging en is de stap betrokkenheid onderwijsadviseur wel gezet en kan het protocol verder gevolgd worden.

Niveau 4

Intern kan de problematiek niet opgelost worden, het gedrag van de leerling verslechtert, verhardt. In overleg met ouder(s)/verzorger(s) wordt geconcludeerd dat externe hulp noodzakelijk is. Er wordt onderzocht welke externe hulp nodig is. De doelen uit het plan worden bijgesteld en er worden acties vastgesteld. De interventies worden in de praktijk uitgevoerd. Het bijgestelde plan wordt ondertekend door de ouder(s)/verzorger(s).

Indien gewenst kunnen ouder(s)/verzorger(s) contact opnemen met de vertrouwenspersoon van Proloog. Contactgegevens: Mevr. T. Feersma (t.feersma@cedin.nl)

Betrokkenen: leerling, ouder(s)/verzorger(s), leerkracht, ib'er, onderwijsadviseur Proloog en directeur school.

Niveau 5

Ondanks alle inspanningen is er in de voorgaande fase geen vooruitgang geboekt. De veiligheid van de betreffende leerling, de groep en de betrokken onderwijsmedewerker komt in het gedrang. De school vraagt een advies aan de onderwijsadviseur en/ of de directeur onderwijs. De ouder(s)/verzorger(s) worden uitgenodigd voor een gesprek. Het advies van de onderwijsadviseur en/ of de directeur onderwijs wordt toegelicht en besproken.

Betrokkenen: leerling, ouder(s)/verzorger(s), leerkracht, ib'er, onderwijsadviseur Proloog, directeur school, directeur onderwijs (adviserend).

Niveau 6

Het advies van de onderwijsadviseur en de directeur onderwijs wordt besproken met de ouder(s)/verzorger(s). De directeur van de school voert hierover samen met de ouder(s)/verzorger(s), IB'er en onderwijsadviseur een gesprek.

Tijdens dit gesprek geeft de directeur van de school aan wat het advies is en of het advies al dan niet overgenomen wordt. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt + ondertekend door ouders.

- De (wettelijke) schorsing van de leerling kan alleen na overleg met de directeur onderwijs van Proloog.
- De directeur schorst de leerling namens het bestuur van Proloog.
- Schorsing ontslaat de school niet van de zorgplicht.
- De ondertekening van de schriftelijke schorsing is door het College van Bestuur gedelegeerd aan de schooldirecteur.
- Vanaf 1 augustus 2014 is met de invoering van passend onderwijs ook de mogelijkheid tot schorsing in de Wet op het primair onderwijs (WPO) opgenomen. Nu schorsing in de wet is opgenomen heeft de inspectie de verantwoordelijkheid om toezicht te houden op de naleving daarvan.
- Schorsen is onder voorwaarden op grond van Artikel 40c WPO mogelijk vanaf 1 augustus 2014. Daarbij zijn scholen verplicht om schorsingen van langer dan een dag bij de inspectie te melden. Ook is opgenomen dat leerlingen voor ten hoogste één week geschorst kunnen worden.
- Van belang is dat, zo mogelijk, de ouder(s)/verzorger(s) worden gehoord, voordat tot schorsing wordt overgegaan.
- Scholen dienen de schorsing te melden via een formulier dat in het internet schooldossier (ISD) is opgenomen.

De inspectie gaat ervan uit dat een schorsing zo kort mogelijk duurt en dat scholen zich rekenschap geven van de gevolgen voor het kind.

Van scholen mag verwacht worden dat zij in geval van schorsing zorgvuldig te werk gaan en vaste procedures volgen. De rechter toetst zo nodig of deze gevolgd zijn. Deze voor ouder(s)/verzorger(s) belangrijke informatie dient opgenomen te zijn in de schoolgids.

Artikel 40c. Schorsing

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouder(s)/verzorger(s) bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

De schooldirecteur maakt gebruik van de modelbrief "besluit tot schorsing".

Betrokkenen: ouder(s)/verzorger(s), ib'er, onderwijsadviseur Proloog, directeur school, directeur onderwijs (adviserend) en College van bestuur.

Niveau 7

Het schoolbestuur kan uiteindelijk schriftelijk aan de ouder(s)/verzorger(s) een voornemen tot verwijderen en uiteindelijk het besluit tot verwijderen van de leerling kenbaar maken.

Aandachtspunten:

- De verwijdering van de leerling kan alleen na overleg met het College van bestuur van Proloog.
- Het College van bestuur verwijderd de leerling.
- Verwijdering van de leerling ontslaat de school niet van de zorgplicht.
- De ondertekening van het voornemen tot verwijdering en het besluit van verwijdering is aan het College van bestuur.

Betrokkenen: ouder(s)/verzorger(s), ib'er, onderwijsadviseur Proloog, directeur school, directeur onderwijs (adviserend), College van Bestuur.

Bijlage: TIME OUT

Time-out kan een effectieve manier zijn om bepaald gedrag bij kinderen te laten afnemen. Een ander effect is dat waarschuwingen weer zeggingskracht krijgen. Het kind leert dat de leerkracht meent wat deze zegt en dat deze niet alleen waarschuwt maar ook daadwerkelijk het kind afzondert als het toch doorgaat met zijn gedrag. Binnen een week moet het toepassen van time-out resultaat opleveren. Met resultaat bedoelen we dat de waarschuwing voldoende is voor het kind om zijn gedrag bij te sturen en time-out niet steeds meer nodig is. Is dat niet het geval dan is het belangrijk nog eens goed te bekijken of de time-out procedure wel goed is toegepast. Een belangrijk effect van time-out kan zijn dat de relatie tussen leerkracht en kind erdoor verbetert. Heftige escalaties worden voorkomen, doordat de leerkracht reageert voordat deze erg boos wordt.

Time-out is alleen effectief als de procedure in z'n geheel wordt uitgevoerd en wordt volgehouden, als het tegenovergestelde gewenste gedrag beloond wordt en als de leerkracht de situatie die aan het ongewenste gedrag voorafgaat zo voorspelbaar mogelijk heeft gemaakt. Time-out is niet bij alle kinderen een effectieve methode. Sommige kinderen kunnen ervan in paniek raken. De meeste leerkrachten kunnen dat vooraf goed inschatten en anders leert de praktijk hun snel genoeg of dat bij deze leerling het geval is.

Time-out: belangrijke aandachtspunten vooraf

- Keuze van het gedrag
Belangrijk is dat de leerkracht(en)/school van tevoren bedenken bij welk gedrag precies de time-out toegepast wordt. Time-out moet niet bij verschillende ongewenste gedragingen tegelijk toegepast worden. Dat is onduidelijk en onvoorspelbaar voor het kind.
- Keuze van een geschikte ruimte
De leerkracht(en)/school kiezen voor de time-out een geschikte ruimte/plek in de school die zo prikkelarm mogelijk is.

Bij welk gedrag time-out gebruiken en bij welk gedrag niet

Ongewenst gedrag dat niet genegeerd kan worden is geschikt voor time-out. Belangrijk is dat andere, gemakkelijker toepasbare, vormen van straf niet werken of niet geschikt zijn. Het ongewenste gedrag moet regelmatig, bij voorkeur dagelijks, voorkomen. Voorbeelden van gedragingen waarvoor time-out gebruikt kan worden zijn: ernstige driftbuien, het kapot maken van spullen, anderen of zichzelf pijn doen of heel hard schreeuwen of gillen.

Een time-out kan worden gebruikt als een leerlinggedrag vertoont dat zeer verstorend of bedreigend is voor de leerkracht en/of medeleerlingen. Bijvoorbeeld als de leerling fysiek of verbaal agressief gedrag vertoont, de concentratie van anderen blijft verbreken of constant de opdrachten van de leerkracht negeert. Bij het opzetten van een time-out moet een aantal stappen doorlopen worden:

Stap 1: Time-outplek

De leerkracht(en)/school kiezen voor de time-out een geschikte ruimte/plek in de school die zo prikkelarm mogelijk is. Het kind krijgt in de time-out geen aandacht.

Stap 2: Types van gedrag die een time-out tot gevolg hebben

Voor gedrag dat verstorend is kan eerst een waarschuwing gegeven worden voordat tot een time-out wordt overgegaan. Bij gewelddadig gedrag moet het kind direct, dus zonder waarschuwing een time-out krijgen.

Stap 3: De duur van een time-out

Maak de time-out zo kort mogelijk, zodat het kind direct de kans krijgt zijn gedrag te herstellen en hierin succes op te doen).

Stap 4: Wanneer wordt een time-out effectief gebruikt?

Geef eerst een waarschuwing (tenzij het gedrag te ernstig is). Als het kind niet luistert, stuur hem dan naar de time-out. Vertel duidelijk wat het kind precies fout gedaan heeft. Benoem hierbij concreet gedrag. Het is belangrijk dat je niet boos wordt op het kind, maar de boodschap op een rustige manier overbrengt.

Stap 5: Gebruik tijdsaanduiding

Gebruik passend materiaal om de tijdsaanduiding concreet te maken voor de leerling, bijvoorbeeld een kookwekker, timetimer, zandloper, o.i.d.

Stap 6: Herhaal de opdracht

Als het kind vanwege ongehoorzaamheid in de time-out zit, herhaal dan de opdracht die het kind eerder geweigerd heeft als de time-out is afgelopen (bijvoorbeeld: Ga aan je werk). Geef een compliment als het kind zich nu wel aan de opdracht houdt. Kom niet terug op het eerder vertoond negatief gedrag. Geef het kind simpelweg de kans om het eerder vertoonde ongewenste gedrag te "herstellen". Als het kind de opdracht weer niet opvolgt, loop dan de stappen nogmaals door. Zit het kind in de time-out vanwege agressief gedrag, bekrachtig dan het eerst vertoonde positieve gedrag van de leerling.

Stap 7: Leerlingen testen de time-outprocedure altijd uit

Jonge kinderen kun je bij weigering met zachte dwang naar de time-outplek brengen. Bij oudere kinderen kun je bij elke waarschuwing de time-out tijd op laten lopen.

Stap 8: Weigering om op de time-outplek te blijven zitten

In het geval een kind niet blijft zitten op de afgesproken time-outplek, geef dan een waarschuwing dat er andere maatregelen volgen. Bespreek die vooraf met collega leerkrachten internbegeleider, directeur.

Stap 9: Ongewenst gedrag neemt in eerste instantie altijd toe

In eerste instantie zal het gedrag verergeren. Houd er rekening mee dat de kinderen je grenzen zullen testen.

Stap 10: Wees positief als de time-out is afgelopen

Toon vertrouwen in het kind, dat het goed zal gaan. Bied zoveel mogelijk de gelegenheid voor een succeservaring voor het kind. Benoem de dingen die goed gaan. De leerkracht bepaalt wanneer de time-out is afgelopen.

Stap 11: Leer andere leerlingen het kind in de time-out te negeren

De kinderen in de groep gaan door met hun werk en negeren de leerling die in de time-out zit.

Stap 12: Leer leerlingen de betekenis van time-out en wat ze moeten doen als ze naar de time-out gaan

Bespreek met de betreffende leerling de bedoeling van de time out.

Stap 13: Zorg ervoor dat de klas positief is

Een positieve omgang met elkaar is een belangrijke basis.

Stap 14: Vertel ouders over het gebruik van de time-out

Bespreek het mogelijk inzetten van een time-out ook met de ouder(s)/verzorger(s).

Ideeën

- Als je een kind in de time-out zet, **vergeet hem dan niet**. De volledige van tevoren vastgestelde tijd moet worden vol gemaakt.
- Zorg dat de **regels en de gevolgen duidelijk zijn**, dus: wanneer krijg je een time-out en wat gebeurt er dan, voor het kind **duidelijk** en dus ook voorspelbaar zijn.
- Maak met collega's plannen voor een time-out **tijdens het buiten spelen of het eten**.
- Wanneer je een kind voor een time-out **liever naar een andere klas** stuurt, maak hier met de betreffende collega dan afspraken over.

Stafbureau Proloog

Fonteinland 11

8913 CZ Leeuwarden

(058) 234 7520

info@proloog.nl

www.proloog.nl

proloog
openbaar basisonderwijs